

KAPITTEL 5. HANDLINGSPLAN MOT VOLD

Mål :

- å bidra til å forebygge voldssituasjoner
- å kunne gi trygghet for at det blir iverksatt tiltak for å hjelpe den som utsettes for vold
- å hjelpe og ansvarliggjøre den som utøver vold
- å klargjøre rutiner i forhold til iverksetting av tiltak

Innledning.

Vold er et mangetydig begrep. Vold forekommer både fysisk og psykisk. Jorunn Kristoffersen definerer vold slik: " Det er vold når en person bruker slag, spark, ødeleggelser, trusler og/eller trakassering for å tilfredsstille sitt behov for makt, beundring, respekt, kontroll og/eller nytelse."

I det øyeblikk en person mister kontrollen eller velger vold for å prøve å mestre en konfliktsituasjon, har vedkommende trådt over en grense som ikke kan aksepteres. Det er de voksne på skolen som må vurdere om en situasjon kan karakteriseres som en voldssituasjon. Enhver vurdering vil være situasjonsbetinget. Vold er helt klart den riktige betegnelsen i tilfeller der de involverte kan deles i utøver/overgriper og utsatt/offer.

Lekeslåssing: Det er viktig å være bevisst på at lekeslåssing svært ofte går over i alvorlig slåssing, og at den ene gjerne har overtaket helt fra begynnelsen. Det kan lett skjules at den ene ikke ønsker å delta i lekeslåssingen ved at den som har overtaket bagatelliserer slåssingen/volden til å "bare være lekeslåssing". Slik lekeslåssing bør vi voksne stanse og ev. henvise til felles regel om at inspiserende lærer har myndighet til å avgjøre/vurdere.

Trusler: Trusler bør vi ta helt bokstavelig og reagere mht sanksjoner. En som framsetter trusler kan framkalle sterk angst hos den som blir utsatt for det. I mange tilfeller er dette tilsiktet fra utøvers side. I andre tilfeller forstår ikke utøver virkningen av sine trusler fullt ut, eller later som det er slik, og hevder derfor at: " Det var bare en spøk, jeg mente det jo ikke." Uansett framsettes trusler for å få makt over andre. Vi voksne må ikke akseptere en bagatellisering av trusler, men konfrontere utøver med innholdet og forklare virkningen. Trusler som " Jeg kan banke deg i frikvarteret/på hjemveien" bør for eksempel føre til at elevene holdes inne i frikvarteret/etter skoletid til den andre har fått gått trygt hjem, med varsling til begge hjem samt oppfølging neste dag. Unntak kan gjøres hvis den som truer, seriøst trekker dette tilbake overfor den utsatte.

Personalet :

Ledelsen er ansvarlig for at skolen hver høst gjennomgår i personalet hva vi legger i begrepene fysisk og psykisk vold, samt gjennomgå voldsplan og hvordan vi vil praktisere den. Videre har alle i personalet ansvar for å fokusere på hva god klasseledelse og godt klassemiljø innebærer. Hver klasse må fokusere spesielt på trivsel og klassemiljø hver høst, og ellers arbeide med klassemiljøet kontinuerlig gjennom skoleåret.

Beredskapsgruppa mot vold

Medlemmene i beredskapsgruppa har et spesielt ansvar hvis en voldssituasjon oppstår. Be om hjelp fra beredskapsgruppa hvis du er i tvil om hva du skal gjøre, eller om en situasjon bør karakteriseres som en voldssituasjon. Medlemmene i beredskapsgruppa skal også kunne hjelpe til med oppfølging av enkeltelever eller elevgrupper.

TILTAK VED FYSISK OG PSYKISK VOLD.

Fysisk vold: Slag, spark og andre fysiske angrep.

Psykisk vold: Trakassering og trusler.

DER OG DA:

I en akutt situasjon melder du fra til kontoret så fort som mulig. Kontoret gir beskjed videre til ledelsen/beredskapsgruppa som følger opp situasjonen videre.

Beredskapsgruppa kontaktes i følgende rekkefølge:

1. Assisterende rektor
2. Rektor
3. Sosillærer
4. Verneombud

En situasjon kan være så akutt at du først må tilkalle den/de voksne som befinner seg nærmest.

Ofte må du selv bli på stedet og prøve å roe ned situasjonen, mens du sender en annen (elev eller voksen) etter hjelp. Det kan være nødvendig å tilkalle foresatte som ev. overtar ansvaret for sitt barn.

TVANGSHOLDING AV EN ELEV

Det kan være nødvendig å tvangsholde en elev:

- for å hindre at eleven skader andre
- for å hindre at eleven skader seg selv
- for å hindre at eleven ødelegger inventar o.a.
- i selvforsvar

I tilfeller hvor en lærer ikke er fysisk i stand til å holde en elev, må hjelp tilkalles så fort som mulig. Om mulig, bli selv på stedet og prøv å roe situasjonen, mens du sender en annen (for eksempel en elev du stoler på) for å melde fra på kontoret.

Ved tilfeller der det er brukt tvang mot elev bør det skrives en rapport som legges på elevens mappe. Rapporten bør gjengi elevens navn, hva som har skjedd, hvem som var involvert, graden av tvang, tidspunkt og sted. Da har man dokumentasjon dersom det skulle komme spørsmål i etterkant.

VOLDSEPIDODER OG/ELLER SKADER SKAL NOTERES I BOK SOM LIGGER PÅ KONTORET.

HVA SKAL GJØRES FOR OFFERET.

A. Legebesøk.

Elever: Ved fysisk vold skal det vurderes om offeret skal sendes til lege. Eleven skal i tilfelle ha følge av en voksen. Det skal da skrives rapport fra undersøkende lege og fylles ut skademeldingsskjema. Skademelding kan være aktuelt selv om eleven ikke sendes til lege. Offeret bør ha oppfølging/kontakt utover kvelden. De i handlingsgruppa som er varslet, har ansvaret for at dette blir gjort.

B. Varsel til foresatte.

Foresatte skal orienteres pr. telefon snarest mulig etter hendelsen. Foresatte skal også ha informasjon om videre oppfølging og eventuelt tilbud om samtale. Ledelsen har ansvaret for at dette blir gjort.

C. Samtale med offeret.

Voldsofferet skal etter en voldssituasjon ha samtale med sosiallærer og/eller en fra skolens ledelse. Situasjonen/problemet klargjøres og vurderes sammen med voldsofferet. Hvis offeret er en ansatt, kan om ønskelig verneombudet være med. Medlemmene i handlingsgruppa har ansvaret for at dette blir gjort. Det er viktig at offeret ivaretas med en eller flere samtaler over tid. Da kan det også vurderes om det er behov for ekstern bistand.

D. Politianmeldelse.

Politianmeldelse av forholdet vurderes av skolens ledelse. Rektor informerer foresatte om at det normalt er de foresatte som kan politianmelde forhold på vegne av barnet. Rektor kan etter vurdering anbefale politianmeldelse. I helt spesielle tilfeller kan rektor anmelde forhold til politiet på vegne av en elev.

E. Melding til Utdanningsadministrasjonen.

Ved fysisk vold skrives det rapport til Utdanningsadministrasjonen på eget skjema. Ved behov bør det utarbeides en mer fyldig skriftlig rapport fra den som vet mest om hendelsen.

F. Vold mot ansatt.

Meld fra til verneombudet eller skolens ledelse dersom du tror eller vet at det foregår psykisk vold mot en ansatt fra kolleger. Meld fra til en i handlingsgruppa hvis du tror eller vet at en kollega utsettes for psykisk eller fysisk vold fra elever.

Når offeret er en elev, er det naturlig at sosiallærer ivaretar eleven, mens skolens ledelse følger opp i forhold til voldsutøver.

Når offeret er en voksen, er det naturlig at en i beredskapsgruppa (verneombudet) følger opp denne, mens en fra ledelsen følger opp i forhold til voldsutøver.

HVA BØR GJØRES I FORHOLD TIL DEN SOM UTØVER VOLD.

A. Utenforstående.

Når en utenforstående eller ukjent utøver vold, vurderer skolens ledelse om saken skal meldes til politi eller barnevern.

B. Elever ved skolen.

Når den som utøver vold er elev ved skolen, skal eleven tas ut av klassen. En fra ledelsen legger til rette for at eleven kan holdes borte fra klassen så lenge det er behov for det. Eleven konfronteres og ansvarliggjøres i forhold til sine handlinger. Eleven har rett til å forklare seg. Ledelsen har ansvaret for at dette skjer.

C. Varsel til foresatte/drøfting av tiltak.

Foresatte til den som har utøvd vold varsles så snart som mulig. Når det er nødvendig, innkalles eleven med foresatte til møte der situasjonen belyses og videre tiltak drøftes, for eksempel alternative skoleopplegg. I tilfeller av grov vold har rektor anledning til å bortvise eleven for resten av dagen.

Kontakt med barnevern og politi vurderes i hvert enkelt tilfelle.

D. Vold fra ansatt mot en elev.

Dersom en ansatt ved skolen utøver fysisk eller psykisk vold mot en elev, er dette en personalsak for skolens ledelse. Ansatte som får kjennskap til at slikt forekommer, har plikt til å melde dette til ledelsen, eventuelt via verneombud eller tillitsvalgt.

KJØREREGLER FOR PERSONALET.

- Vær lydhør overfor elever eller kollegaer som viser tegn på eller melder fra om problemer
- Vær lojal i forhold til oppfølging av handlingsplan mot vold, skoleregler og i andre situasjoner der personalet bør opptre likt overfor elevene. Vær med på å praktisere og stadfeste felles holdninger.
- Gå foran med et godt eksempel mht å behandle elever og kolleger med respekt.
- Vi voksne må tilstrebe å bevare roen overfor en utagerende elev, slik at det etterpå blir fokusert på elevens handlemåte og ikke på den voksne.

MULIGE TILTAK OVER TID.

- Regelmessige samtaler med sosiallærer eller en fra ledelsen (ndividuelt eller gruppe).
- Økt voksentetthet i timene over en periode, evt. omdisponering av personalet.
- Økt voksentetthet i friminuttene.
- Omplussing av en eller flere elever i en periode eller permanent.
- Fokusering på utvikling av det sosiale samspillet i klassen.

